
DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

DYSPEPSIA.

DISSEMINATION OF
INFORMATIONS

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,

DE

DYSPEPSIA;

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, S.S. T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti:

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

GEORGIUS MURE,

SCOTUS.

Sed quoniam ad tantas nunc primum nascimur artes,
Nunc primum teneros firmamus robore nervos:
Haec tamen interea quae possumus, in quibus aevi
Prima rudimenta, et primos exegimus annos,
Accipe dona meo multum vigilata labore.

Ciris, P. VIRGILII MARONIS.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

CUM PRIVILEGIO,

Apud ALEX. SMELLIE,

1798.

DISSERTATIO MEDICA
IN AUGUSTALIS

DE
DYSPEPSIA
PATRICIO HERON

De Heron, And. C.

Albanus Heron, in Cuius Regni Britannia, Pueri

et Cuiusque Electus, et non Electus

et non Electus

et non Electus

et non Electus

et non Electus

et non Electus

et non Electus

et non Electus

et non Electus

et non Electus

et non Electus

et non Electus

et non Electus

et non Electus

et non Electus

et non Electus

et non Electus

Viro clarissimo

PATRICIO HERON

De HERON, Armigero,

Munere Senatoris in Curiâ Regni Britannici secundâ,

Pro Comitatu KIRCUDBRIGHT jam nunc fungenti,

Moribus integerrimis,

Constantia liberali, et animi fortitudine insignissimo,

Cujus vitam privatam,

Virtutes omnes, quot unquam in uno convenire potuerint

Colunt et ornant ;

Ob plurima beneficia

In scriptoris amicos ab illo spontè collata,

Hocce tentamen juvenile

Observantiae debitae, et animi grati

Testimonium parvum

Dicatum voluit,

GEORGIUS MURE.

MISSISSIPPI VALLEY
AND COLUMBIA

MISSISSIPPI VALLEY
AND COLUMBIA

MISSISSIPPI VALLEY
AND COLUMBIA

MISSISSIPPI VALLEY
AND COLUMBIA

MISSISSIPPI VALLEY
AND COLUMBIA

MISSISSIPPI VALLEY
AND COLUMBIA

MISSISSIPPI VALLEY
AND COLUMBIA

MISSISSIPPI VALLEY
AND COLUMBIA

MISSISSIPPI VALLEY
AND COLUMBIA

MISSISSIPPI VALLEY
AND COLUMBIA

MISSISSIPPI VALLEY
AND COLUMBIA

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

D Y S P E P S I A.

P R O Æ M I U M.

ORGANUM illud cujus munere, animantis vita fervatur, et cui curae datum est ut vires corporis quotidie attritas, reficiendo suppleat, systematis totius in administratione plurimum valet. Nam prout nervi ejusdem recte aut malè sese habeant, corporis universa compages aut robore suffulta viget aut languore parum firma labo-

A

rat.

rat. Si dispositione sanâ illi fruantur tum vividae vires fibrâ unamquamque pertenant, in contractiones minutissimas sese convolvere cupientem, et omnis musculus voluntati libenter auscultat. E contra autem si ex cibis ingestis et ibi vitatis nervi aliquid mali perpeffi sint, et organum ipsum depravetur, tum corporis vigor pessum ruit et fibrae antea in contractiones pronae munera sua usitata deferunt, nec partes suas extremas inter se appropinquare cogendo ut olim, hilariter gaudent.

Corporis hos duos habitus omnes bene nôsse oportet qui unquam morbo illo tentati sint de quo nunc agere decrevimus, et qui a Culleno celeberrimo ita definitur.

“ Anorexia, nausea, vomitus, inflatio, ruc-
“ tus, ruminatio, cardialgia, gastrodynia,
“ pauciora saltem vel plura horum simul
“ concurrentia, plerumque cum alvo ad-
“ strictâ,

“strictâ, et sine alio vel ventriculi ipsius
“vel aliarum partium, morbo.”

HISTORIA MORBI.

Symptomata quae nunc memoranda veniunt, nunquam fere in eodem aegro omnia inveniuntur sed adeo multa plerumque aderunt ut ad morbum notandum et distinguendum satis sufficiant. Varia ingrata et perincommoda circa ventriculi regionem sentiuntur, qualia oppressio, anxietates et id genus alia; ventriculum ipsum distentiones magnae dilacerant, et aër saepius eructatur; distentio interdum usque adeo augetur ut sensus arctationis pectus percipiat. Post mensas finitas circa stomachum gravitas premit, et acidum generari incipit, quod mox in os ructatione ejectum, haud
solùm

* Cullen. Synops. Nosolog. Method. Vol. II. Gen.

solùm fauces corrodendo sed etiam dentes ipsos laceffendo sese acerbissimum prodit. Unà cum hoc frustula minuta alimenti haud ritè et quasi dimidio concocti in os haud rarò immittuntur. Urendi circa scrobiculum cordis, perceptio rodit ; fastidia incurrunr, et est ubi ventriculus tantum ab ingestis corrumpatur ut vomitus superveniat. Dolores intolerandi saepe ventriculum angunt, praesertim si mēsis accumbatur priusquam reliquiae vitatae prioris cibi ex illo evacuentur ; dolores praeterea caput affligunt interdum acuti sed frequentius hebetes et obtusi ; adsunt tinnitus aurium, vertigo, palpitationes, et hae postremae interdum longius durant et aut faciliùs inducuntur aut graviores fiunt cum corpus in statu jacenti exporrectum sit. Oculi etiam variè afficiuntur ; visa coloribus diversis et radiantibus ornari, nubeculaeque aëri innare videntur ;

dentur ; et singula quasi fumo obducta sese visibus offerunt *.

Fauces aliquando aridae sitiunt ; nunc copiâ majore saliva fecernitur. Alvus plerumque adstricta, interdum laxa morbum comitatur ; murmurant et commoventur intestina a flatu incessanter locum mutante ; appetitus prostratus longe frequentissimus, sed in omnibus exemplis haud invenitur, nam cibum fame quasi domiti quidam vehementer cupiunt, nec postquam, dapibus aequis consumptis eo magis, esurire desinunt. Cum ventriculus autem vacat et a cibo haud impletur, defectio animi saepe aegro minitatur.

His morbi indiciis perdurantibus corpus plus nimio sensibus et nervorum tactu acutum et arrectum redditur ; algor et alia externa solito facilius ingruunt, repentino aliquo

* Istorum oculi tenebris caligant.

aliquo casu animus citius movetur; fugiunt hilaritas solita, risus et joci *, praesertim si habitu tristi aeger constitutus sit; pulsus parvi et frequentes fiunt; totum corpus debilitate corrui; crura ad vesperem tument, et febris lenta supervenit, quae tandem lethalis esse potest.

DIAGNOSIS.

Cum in aliis morbis, eos, qui symptomata et indicia communia et fere eadem inter sese praemonstrant, alium ab alio clare distinguere in arte medicanti maximi momenti sit, ita neque in hocce nostro, discrimina, minore diligentia ponere licet. Medicamentis enim si ad alias tantum pertinentibus affectiones, quibus hic confundi potuerit, tractetur, impetu ingravescente quotidie

* Stomachus delectationis tristitiaeque princeps est.

Aretaeus de Stom. affect.

quotidie augeatur, nunquam autem tali curatione levabitur. Morbi qui dyspepsiam indicibus maxime referunt, sequuntur, scilicet hepatitis chronica, podagra atonica, chlorosis, et schirrus pylori.

Hepatitis chronica.—In hoc morbo praeter illa quae dyspepsiae pertinent indicia, dolor magis in dextro hypochondrio situs est, et per illam regionem sese diffundit; minimâ pressurâ suscitatur, dolorque item in summo dextro humero premit. Quibusdam in exemplis faciem et oculos colore solito et naturali privatos, et vultum tristitiâ singulari gravatum invenimus.

Chlorosis.—Facile a dyspepsia distingui potest, illo uno explorato, an prius menses fluere cessaverint quam signa dyspepsiae aegram adoriebantur.

Podagra atonica.—Hanc ab altero dignoscimus, sciscitando num a parentibus morbum

bum acceperit, necnon ab impetu repentino qui nostrum idiopathicum minimè sapit.

Schirrus pylori.—In hoc vomitus longè citius quam in morbo nostro post cibum sumptum invadit; et quod egeritur minus acidum sentit; dolorem cum in dextrum latus recumbat aegrotans queritur, et hoc in temporis aliquantum producto, materia quaedam coffaeae sedimento affimilis in vomitione sursum ejicitur *. Si tumorem accuratius indagando percipiamus, nihil est quod in dubio jam alicui videatur.

CAUSÆ REMOTÆ.

Cum morbus hicce non solùm a rebus in ventriculum acceptis et ibidem agentibus excitari potest, sed etiam ab aliis quae
diversas

* Doct. Homii Praelectio Clinica.

diversas in corpore afficientes, vim naturalem ventriculi febris muscularibus insitam multum diminuere tendunt, ita causae remotae duas in classes dirimuntur ortum a natura rei ipsius trahentes. Et primò de his quae ad stomachum ipsum admoven-
tur et de modis agendi istorum differamus.

Aquae distillatae ardentes et opium.—

Nullae aliae causae meliori jure accusantur, quam hae quas modo nomine extulimus. Harum usus immodicus et frequens debilitatem inducit et ventriculi nervos in affectus procliviores, et magis sensibiles reddit; a quibusdam ad opium perpetuò recurritur, quotiescunque aliquid ingrati ventriculum offendit nervorumque viribus ab hoc consopitis, brevi redituri dolores in paululum quiescunt, sine enim mala ista impensius fovet, regressuique illorum frequentiori aridet, quae initio ad pacanda tam inconsultè arcessiebatur.

Thea et Coffaea.—Hae non solum ventriculum laedunt a vi sedativâ quam ipsae naturalem habent, sed etiam a plurimâ aquâ calidâ et multum ad debilitatem faciente, in quâ eas solvere mos est. Inde fit ut liquida aquosa calida si quis usitatè et frequentissimè bibat, nullâ aliâ causâ operante, malis dyspepticis implicari potest. Natura ergo contra omnia nimis calida, stomachum averfatione fastidioque armâsse videtur, organum quippe illud laesura sub cuius dominatione, corporis totum systema, tam arctis, et praeclaris consensu vinculis gaudet et tenetur.

Amara et aromatica.—Istorum usus nimius neque desinens corporis compagini quoque nocivus est.

Nicotiana.—Haec praeter vim hebetantem et sibi propriam alio etiam modo systemati iniqua est; inter enim manducandum, aut tubulis fumum exhauriendum, saliva quae sine dubio fucci concoctricis facultates

cultates adjuvare a naturâ comparata est, majori copiâ effunditur, inutilique jacturâ sese disperdit. Ab hac jactura sola, sunt qui morbum inductum fuisse criminantur.

Nimius Emeticorumque Catharticorum usus.

—Permuli opinione inani et stolidâ impulsî, nec ullâ affectione corporis malâ laborantes, vomitoria certis temporibus capiunt. Haec stomachi actionem naturalem invertendo et conturbando, habitum morbosiores magisque in affectus proclivem nervis injiciunt. Omnes viae primariae debiles et remissae purgationibus fiunt.

Crapula frequens.—Si plus alimenti in ventriculum sumatur quam succus ventriculi subigere valet, reliquiae indissolutae in vitiosa mutantur; aut si fibrae praeter aequum tensae fuerint, idem, quod in aliis musculis cavis a causis similibus ortum saepe vidimus, proculdubio hîc quoque accidere potest.

Diaeta

Diaeta nimis parca.—Cum alimenti fatiſ corpori haud praebetur, totum debilitate labſcit, ideoque ventriculum pati neceſſe eſt.

Venimus nunc ad alteram cauſarum claſſem, quae morbum excitare dicuntur, ſingulis ad totum corpus, vel partem aliquam admotis.

Vita ſedentaria.—Haecce cauſa eſt cur morbus tantâ violentiâ graſſetur, in his praefertim qui nimis et inceſſanter negotiis attentī ſunt, aut literis duriter incumbunt, aut vitam qualemcumque inertiâ degunt. Nec ratio ulli obſcura eſt: exercitium enim juſtum organum omne ad munera rite obeunda viribus incitat; cunctas ſecretiones promouet, et compaginis totius ſanitati plurimum adſpirat.

Affectus animi deprimentes.—Mirum eſt quàm acriter quaedam ex illis ventriculum afficere ſolent; acidum minimo temporis ſpatio gigni, et cibum nuper ingeſtum regeri cogent.

Ex

Ex acido tam subito generato in fidem adduci ferè possumus, ventriculo aliquâ actione depravatâ acidum generandi potestatem inesse, nullâ aliâ causâ in auxilium advocatâ.

Venus nimium culta.—Celsi in capite de concubitu haec sententia est, “rarus corpus
“ excitat, frequens solvit.”

In aëre frigido humidoque sine exercitio versari.—Calor ex corpore ab aëre humido multò citius deducitur, quam ab aëre ficco qui eodem calore sit. Hâcce causâ admotâ vascula extrema in cutis superficie spasmus tenentur, perspiratio; illicò obturatur et notum est perspiratione liberâ ad ventriculi actiones promovendas omninò opus esse; et illos hoc morbo laborantes exacerbationem pati quandocunque aër frigore pigrescat. Si pedes frigore tententur multum concoctionem impugnat.

RATIO

RATIO QUORUNDAM SYMPTOMATUM.

Appetitus prostratus.—Sensatio illa, quam nos *esurire* vocamus, a multo cibo crudo et indigesto quo ventriculus jam ingravatur, diminui aut impediri potest. A succo gastrico ventriculique nervorum dispositione aliquo modo immutato quoque effici potest. Aegritudo et vomitus a viscerum acrimoniâ stomachum molestè excitante oriuntur; ab illa in actionem provocatur et caeteris musculis ad vomitionem necessariis eodem sese conjicientibus inde fit ut ingesta protinus rejiciantur.

Cardialgia.—Urendi sensus circa scrobiculum cordis ab acido stomachi os superius laceffente ortum habere potest, eò magis quia

quia pars ista sensu acutissima copiâ nervorum maximâ abundat.

Inflatio.—Dum illae mutationes in stomacho fiunt, quæis cibi vitiantur et acidum generatur, aëris aliquantum evolvere possunt, aliquando autem tantus et tam frequens ejicitur, ut fidem secretioni propriae et sibimet dicatae maximam pariat.

Gastrodynia.—Haec fibris in stomachi muscularibus spasmus violens et gravis plerumque habetur.

Alvus adstricta.—Cum intestina aequè ac ventriculus aliquo debilitatis modo afficiuntur, inde fit ut faecum mora in illis deinde eveniat: Siquando fedes laxae superveniant, fidei est, acidi aliquantum in intestina protrusum, et ibi haud justâ bile subactum illa excitavisse et cathartici instar alvum liquasse.

Sunt varia alia morbosa quibus organa diversa interdum laborant, qualia cordis palpitatio

palpitatio violenta, capitis dolorum impetus frequentes, tinnitus aurium, nec non oculorum mirae affectiones; omnia quae haud alio modo explicari possunt quam ab consensione inter organum vitiatum et singulas corporis partes existente: forsan rationem aliquorum reddere licet si fluxum sanguinis largiorem in partem illam laborantem concedamus.

CAUSA PROXIMA.

Veram hujus morbi causam proximam designare res longe difficillima est; hocque evenit, modos quia illos fere ignoramus quibus a ventriculo sano ad corpus nutriendum alimenta praeparantur; et quia nobis tam obscurè perspectum est quales et quantas mutationes morbosas ventriculus ipse vel fluida in eum secreta patiuntur, et a
quibus

quibus omnis symptomatum cohors numerosa quae morbum comitantur et distinguunt ortum habet. Sed quia omnes causas remotas eodem modo agere explicavimus, et morbum inducere ventriculi fibras musculares debilitate afficiendo, ex illo statu causae proximae pars maxima igitur constabit. Huic adde quòd succus digerens tales mutationes et in copiâ et in virtutibus subisse potuerit, ut neque alimenta dissolvere nec istorum proclivitati in vitium tali obstinantiâ resistere valeat, quali ac cum ab organo sano ritè fecernitur. Debilitatem fibrarum muscularium ad hunc morbum inducendum satis valere, ab quibusdam in animalia experimentis clarè demonstratur, viae enim alimentariae musculis si potentia eripiatur nervorum vim efficacem obstruendo et amovendo, illico indicia dyspeptica sese ostendere incipiunt*.

C

RATIO

* Opera Whytt. pag. 592.

RATIO MEDENDI.

Illa quae *facienda*, ad hunc morbum procurandum, nobismet proponimus *tria* sunt.

1mo, Causas remotas amovere.

2do, Quaedam symptomata corrigere quae pro causis excitantibus agere possunt.

3tio, Vim et tensionem idoneam fibris ventriculi muscularibus addere.

Tarda et longa mora quae hujus morbi curationi impendet, aut a medicinâ inefficaci ad fibras in ventriculo confirmandas oritur; aut a causis quibusdam remotis quorum usum abrumpere maxima difficultate aeger persuadetur. Curâ enim nisi summâ et diligentissimâ caveatur, ut omnia quae suspicamur morbum excitare amoveantur, spes inanes fovebimus, medicina victa jacebit, malum

lum nihilo minus quotidie ingravescere perget.

Proximum in proposito erat quaedam symptomata corrigere, quae pro causis excitantibus agere possunt. Haec symptomata morbum impensius et plurimum adaugent; in spatium temporis longius producunt, et ideo maximi interest ut illa nociva quamprimum procurentur.

Cruditās in ventriculo—Hoc sentitur ab appetito diminuto, a ruminatione et gravitate quādam ventriculum circumpremente; usu emeticorum optimè amovetur, quae tamen mitissima esse oportet ex ipecacuanhâ et ejusmodi aliis constantia. Stomachum emetica excitant, perspirationem reducunt, quae organum ad munera ejus alacriter et sanius obeunda allectat. Cibum post emeticum vespere ventriculo adhibitum postridie melius concoctum fuisse, ipse compertum habui.

At

At enimvero si vomitoriis ad hoc indicium tollendum frequentius utamur, laedere tandem inveniuntur, et caufarum excitantium in numero recenferi venient. Ob hoc incommodum igitur cum res haud effici potest, fymptoma aliter fanandum est, nempè in primis viis actionem naturalem et falubriorem fuscitando ; hoc a cathartico-
rum genere mitiffimo fiat, a sulphure, aloe, et fiqua alia leniùs agunt.

Minimè dubitare licet, quin fi ratio alimenti et ad modum et ad genus accuratiffima haberetur, hoc indicium ipfum nec non alia fequentia longè frequentius evitare poffemus. Alimentum genere leviffimo conftare oportet, concoctu facile et multum nutrimenti magnitudine parvâ complectens. Carnem plerumque aeger facilius quam frumenta et alia herbacea digerit, fed qualicunque fub formâ carnibus vefcatur igne eas penitus fubactas fuiſſe neceſſe

ceffe est. Omni alimento pingui, oleoso, in fumo vel aliter ficcato aeger abstineto, pluribus neque ferculis nec multo, uno tempore, cibi sibi indulgere licet. Semper a mensis nec omnino satur exsurgat, et saepius nec longo intervallo easdem repetat. Quodcunque cibi genus illi optime federit, sive ex trumento sive carnibus constet, illo praecipuè utatur.

Salis marini pauxillum ante mensas appetitum instigat concoctionique favet. Nihil nisi bene fermentatum bibere licet; vini aut aquae distillatae ardentis aliquantulum post cibum aegrotanti largiatur, quia hae concoctrici facultati conspirant, attamen ad mensuram bibantur nec priusquam fonte puro satis diluta sint.

Forfan haud abs re fuerit insuper mone-
re, vestitu paullo crassiori ac in bonâ va-
ludine opus esse; maximè autem providen-
dum est, ne corpus circa abdomen nimium
constringat

constringat quod in sexu muliebri accidere pronum est; nam etsi morbum haud inducere valeat tamen signa ipsa id maxime fovere notissimum est*.

Alvus adstricta.—Symptoma hocce prioris regressui plurimum confert, ab alöe, sulphure, vel Rheo amoveri potest.

Cardialgia.—Haec a terris forbentibus, vel a salibus alkalinis lenioribus compesci debet. Haec acido in ventriculo existenti se chemicè associant, aër eorum fixus separatur et grato excitamine ventriculum delectat. Huncce sensum permolestum quoque depellere licet, ingesta stomachi aliquo miti blandoque liquore copiosissimè diluendo.

Vomitus.—Indicium importunum et arte quàm primùm obeundum aut ab acido carbonum modo vulgari stomacho adhibito, aut ab enematibus quae ex opii tincturâ aliquantulum

* Observatio Doct. Gregory in Regione Clinica Nosocomii Edinensis, Æstate 1797.

aliquantulum in se singula contineant. Si à fluxu sanguinis adaucto in vascula sua ventriculus excitatus vomitionem inducat, sanguis e cordis scrobiculo a cucurbitulis cum ferro educit potest, vel emplastrum epispasticum eodem loci adhibeatur.

Flatulentia.—Haec a stimulantibus putà oleo anisi vel *aethere* (uti vocant) factio procurari potest.

Gastrodynia.—Hauustus aquae calidae interdum hanc levare valet, a medicamentis autem antispasmodicis curatio longe certissima.

Ad ultimum inter proposita tractandum, vim nempe et tensionem idoneam fibris ventriculi muscularibus addere, accedimus. Varia in hoc consilii usu quotidiano versantur, qualia gentiana sub forma infusi amari, pulvis e radice colombae cum florum chamaemeli extracto conjuncta, omnia quorum ventriculum stimulant, et confirmant,

et

et a virtute omnibus amaris communiter infitâ, acidum leviter compescere possunt.

Cortex Peruvianus.—Hic ad ventriculum et corpus totum roborandum magnas virtutes possidere videtur, et medicamentum cum in hoc tum in omnibus a debilitate morbis orientibus optimo jure praestantissimum habendum est. In pulverem detrito utatur, vel frustula e cortice ipso frequentissimè manducentur, quo etiam fortè accidere potest ut salivâ aliquo modo dissolutus melius ad ventriculo benè insidendum dirigatur.

Ferrum.—Plurimis sub formis in usum hocce convertitur a facie metalli nudâ ad idem summè oxydatum, nec non unâ cum acido sulphuris chemicè conjunctum, quod nisi pauxillum uno tempore haud capere licet, eò quòd nauseam vomitumque provocare solet; aquis ferro imbutis insignis et plurima laus est, ad vera autem commoda

da percipienda, eas bibere ex fonte moneamus.

Zincum.—Hoc et aëre cum vitali vel acido sulphurico adunatum, plurimum prodesse inventum est. His autem in administrandis praesertim in ultimo multâ solertiâ et cautelâ opus est. Aëris inspirationem, qui plus e vitali genere contineat quam quod in aëre communi miscetur, sunt qui ad ventriculum adjuvandum proponunt. Hope autem celebrer. nihil inde beneficii accessurum arbitratur, nisi quod ab experimenti novitate, instructu chymico modoque inspirandi haud antea experto oriatur.

Exercitium.—Pars medelae praestantissima et nunquam aegro omittenda; hoc enim neglecto, omnia remedia alia irrita et ferè nihili fient. Varii exercendi modi in promptu sunt, ut ambulatio exercitationis genus corpori humano perquam familiare. Musculorum complurium actionem ambu-

latio postulat, eoque exercitationi maximè commoda, praesertim si aliquo studio exhilarante aeger adducatur, putà flores investigandi, quos campis Natura ornatrix blandè diffudit. Nunquam ad fatigationem vel sudores ambulatione utatur; tum enim corporis vires potius diminuit et exhaurit quam robore novo et alacritate leniter refocillat. Ægrotus autem si multà debilitate confectus, ambulationis laborem haud sufferre valeat, equitatio alterum exercitationis genus inter omnia alia longe efficacissimum in vicem ejus substitui potest. Prospectus varius et visorum numerus, attentio equum ad rectè derigendum necessaria, omnia haec ad animum curâ et solitudine subtrahendum leniter conspirant, hisque duobus amotis multo facilius alimentum concoquitur.

Balneum frigidum.—Multum beneficii ab hujus usu in morbo levando saepe perceptum est: fibras confirmat; totum corpus corroborat;

corroborat ; corque in plures et vivaciores contractiones expellit. Sanguis ex eo vasa per ventriculi copiâ majore devehitur ; organum concoctrix perinde vigorem accipit ; appetitus acrior post lavandum illico incurrit. Æger autem ne in balneo plus nimio temporis moretur, singulis vicibus, fedulo monendus est.

F I N I S.